

Csernai Mihály
A HŰSÉG ÁRA

Iroda. Az asztal mögött Lányai Pál. Kopognak.

PÁL Tessék.

ZOLTÁN Jó napot.

PÁL 'napot. Miben segíthetek?

ZOLTÁN Sallai Zoltán vagyok.

PÁL Parancsoljon.

 Kávét?

ZOLTÁN Nem kérek, köszönöm. Gyors leszek.

PÁL Tessék.

ZOLTÁN Nem is tudom, hol kezdjem.

PÁL Nincs sok időm.

ZOLTÁN Kérem, ez nem megy gyorsan. Itt komoly dolgokról van szó.

PÁL Megszoktam a komoly dolgokat. Egy színházat vezetek. Maga szerint?

ZOLTÁN Tudom, de –

PÁL Ez egy komoly intézmény, Zoltán. Biztos nem kér kávét? Egy szálát?

ZOLTÁN Nem dohányzom.

PÁL A színházban az emberek szeretnek dohányozni. Dohányfüstből vannak a falak. Nikotin írja a repertoárt. Kátránnyal kötjük a szerződést. Maga hol dolgozik?

ZOLTÁN A Városházán –

PÁL Aha. És ott magának mit mondtak? Hogy majd idejön és jól belebeszél a dologomba? Hogy majd jól megmondja nekem, igaz? Hogy beolvas nekem, mert nem úgy gondolkodom, ahogy maguk –

ZOLTÁN Nem, csak – tudja – a vizsgálat –

PÁL Egész életünkben vizsgálatok áldozatai vagyunk. Sétálok az utcán, és úgy érzem, figyelnek. Magával volt már így?

ZOLTÁN Igazgató úr, én nem –

PÁL Maga vizsgálatról beszél, én pedig elvekről. Vizsgálatra, tudja, akkor van szükség, amikor okot adunk rá.

ZOLTÁN Lányai Pál, engem a Városházáról küldtek ide azért, mert ki kell vizsgálnunk az intézményben történt visszaéléseket.

PÁL Nem tudok semmiről. Honnan is tudhatnék?

ZOLTÁN Az a helyzet, Pál, hogy amennyiben a Városháza tudomására jutna, hogy itt úgy történt visszaélés, hogy az igazgató tudott róla, annak jogi következményei lesznek.

PÁL Igen?

ZOLTÁN Elvesztheti az igazgatói titulust.

PÁL Tán már az utódom is megvan? Tudom én, hogy megy ez. Maga szerint nem jók itt az előadások?

ZOLTÁN Uram –

PÁL Nem szereti a repertoárt?

ZOLTÁN Ami azt illeti –

PÁL A társulattal van probléma?

ZOLTÁN Természetesen, nem –

PÁL Akkor hagyjuk ezt a színjátékot. Tönkre akar tenni?

ZOLTÁN Uram, én csak szeretnék néhány kérdést feltenni – Puszta formaság.

PÁL Aha. Puszta formaság. Ezt már ismerem. Puszta formaságra hivatkozva akarnak itt engem kicsinálni.

ZOLTÁN Nos, a jelentésében –

PÁL Jelentése – nincs önnek semmiféle jelentése, Zoltán. Itt semmi nem történt.

ZOLTÁN Tájékoztatom, hogy amennyiben megtagadja a vizsgálatot, úgy kénytelenek leszünk jogi útra terelni az esetet.

PÁL Ne jogászkodjon már itt nekem! Ki a fene maga?

ZOLTÁN A Városháza megbízásából –

PÁL Teszek a Városházára!

ZOLTÁN De a polgármester –

PÁL Leszarom a polgármestert, Zoltán. Hunyja be a szemét. Szagoljon. Beszív, kettő, három. Kifúj, kettő, három. Érzi ezt? Ennek a színháznak lelke van. Ott van a falakban, már több mint száz éve, a legnagyobb előadások illata, a színészek verejtéke, a büfében az a kurva finom sajtos perec, érezze csak.

ZOLTÁN Ha történt valami, magának kell felelnie érte. Tud valamit Kollár Tamásról vagy sem?

PÁL Kollár Tamást nagyon régóta ismerem. Kiváló szakember és kollega. Elsősorban pedig – barát. Számomra a lojalitás a legfontosabb.

ZOLTÁN Elismeri, hogy Kollár Tamás visszaélt a hatalmával?

PÁL Kérdezzék a Tamást.

ZOLTÁN Kérdeztük Tamást és mindent tagad. Tagadja a kiabálásokat, a megalázásokat, a kolléganők fogdosását, ahogy azt is, ahogy a nemiszervét mutogatta a –

PÁL Maga ott volt?

ZOLTÁN Parancsol –?

PÁL Csak mert olyan jólétesültnek tűnik.

ZOLTÁN Nézze, uram, ez zaklatás. Ha igaz, hogy Kollár úr elkövette az imént felsoroltakat, miután Ön irányítja ezt az intézményt, így mondanom se kell, minden, ami itt történik, az Ön felelőssége –

PÁL Felelősség, persze. *Én* nem követtem el semmit.

ZOLTÁN És Tamás?

PÁL Arról őt kérdezzék. Mit képzeli? Csak azért, mert mást gondolok a színházról.

ZOLTÁN A színházi hitvallásának ehhez semmi köze.

PÁL Érdekes ez a szó, hogy áldozat, nem igaz, Zoltán?

Kinyit egy fiókot az íróasztalon.

Ebben a borítékban benne van úgy nagyjából a fél éves fizetése. S ezt tekintse nyugodtan előlegnek. Tudja, ez egy sikeres színház és mindkettőnknek az az érdeke, hogy sikeres is maradjon. Ugye?

ZOLTÁN Nem tehetem.

PÁL Persze, hogy nem teheti. Mind ezt mondják, hogy nem tehetik, aztán mindig megteszik. Mert a kapzsiság mindig győzedelmeskedik. A lojalitás, Zoltán, a legfontosabb. Döntse el, kihez hű: az elveihez –? Ugyan már. Mit ér velük? Ha hű tud lenni hozzám – itt a jutalom. De vigyázzon, amint hozzáér ehhez a borítékhoz, nem írhat jelentést. Kettőnk közül az én szakmám a stabilabb, most gondoljon bele, mekkora tragédia történne, ha mondjuk mások lennének a Városháza urai, maga szerint mennyi ideig tartják meg magát? Elmozdíthatatlan vagyok, mint valami kőszikla. Ismerek néhány embert a Városházán, ott ül a kultbizottságban a Laki Robi, biztos ismeri. Amíg az ő lojalításában bízhatok, addig én nem aggódom. És maga se aggódjon, Zoltán. Most pedig, menjen, ha akar.

Na, én is erre gondoltam.

ZOLTÁN Nem kérem.

PÁL Ugyan már. Hát az előbb még elvette.

ZOLTÁN Elvettem, hogy átszámoljam. Azt hiszem, ennek nagyon fognak örülni a Városházán, és tudja mit? Én magam is nagyon örülni fogok.

PÁL Ki a fene maga, Zoltán?

ZOLTÁN A Városházán dolgozom. De ne aggódjon, Lányai úr, már nem sokáig.

PÁL Ki fogják rúgni, ha megrágalmaz.

ZOLTÁN Szép ez az iroda, Lányai úr. Impozáns, hogy úgy mondjam. Maga szerint jól fog állni a nevem az ajtón?

PÁL Hogy micsoda?

ZOLTÁN Itt a kezemben a bizonyíték, még csak leírnom se kell semmit. Rögzítettem mindent.

PÁL Nem mondtam semmit.

ZOLTÁN Maga mondta, a saját szájával, hogy tudott a visszaélésekről és nem tett semmit. Magát felfüggesztik, aztán kiírnak egy új igazgatói pályázatot. Ez az egész vizsgálat a városházára érkezett bejelentés kapcsán indult, tudja, ki indította?

PÁL Leszarom.

ZOLTÁN Laki Róbert.

Hosszú csend.

PÁL A Robi?

ZOLTÁN Bizony, a maga annyira lojális intézője a Városházán.

Na mi az, Pál? Talán a lojalitás mégsem minden?

PÁL A picsába -

ZOLTÁN A Robi bízott magában. Verte az asztalt a bizottságban, amíg Önt ki nem nevezték ide. Aztán meglátta, hogy milyen ember maga. Ennyit a hűségéről.

PÁL Áruló -

ZOLTÁN Ne aggódjon, Pál, ha jól viselkedik, talán visszaveszem majd alkalmazottnak. Állítólag kiváló szakember. Na, szépnapot.

Zoltán megfordul és kimegy, otthagyja a döbbent Pált.

Vége.